

Leiðsla og dygd á føroyskum dagstovnum

Birita Arge, Aalborg universitet
Vísindavøka 2024

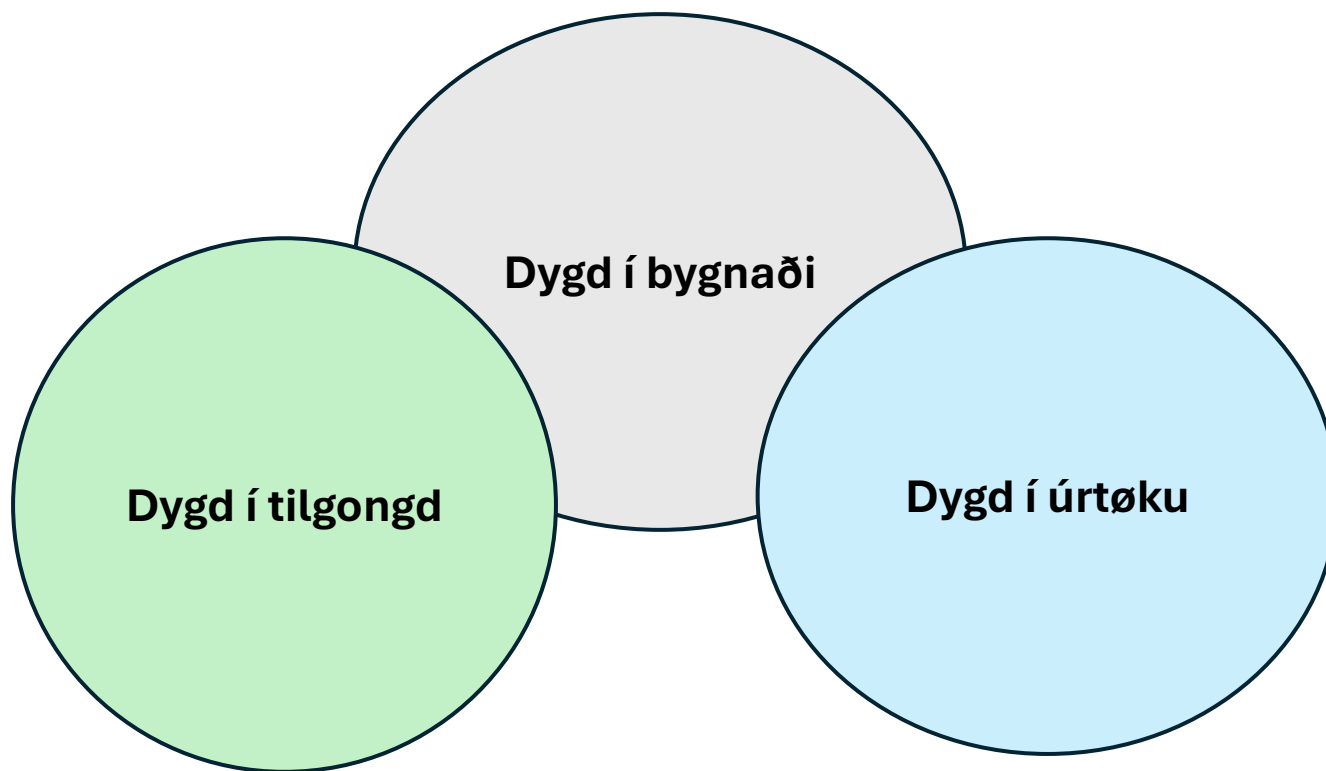
Gransking

- **Dygðin á dagstovni hefur ávirkan á börnini bæði nú og í framtíðini (Vandenbroeck, Lenaerts og Beblavý, 2018)**
- **Börn á dagstovni uppliva ymiska dygd**
- **Leiðarin hefur avgerandi týdning fyri arbeiðið á dagstovninum (Ringsmose, 2020).**

Granskingar spurningar

- **Hvad eyðkennir dygdina á føroyskum dagstovnum?**
- **Hvussu kann arbeiðast við dygdarmenning?**
- **Hvør samanhangur er ímillum leiðslu og dygd?**

Dygd á dagstovni

Hvat er dygd?

- **Dygd í bygnaði**: normering, bólkastødd, organisering, fysiskt umhvørvi, útbúgving og stabilitetur
- **Dygd í tilgongd**: relatióinir, spælimøguleikar, rutinustøður og virkseimi, leiðsla og foreldrasamstarv.
- **Dygd í úrtøku**: teir sosialu og fakligu kognitivur førleikar, sum børn fáa við at ganga í barnagarði.
- (Danmarks Evaluering Institut, 2017)

Barnarættindi

- Barnarættindasáttmálin grein 3

3. Luttakaralondini skulu tryggja, at stovnar og tænastr, ið hava ábyrgd av at hava umsorgan fyri ella skulu verja børnini, eru í samsvari við tey aðalkrøv, sum skikkaðir myndugleikar hava ásett, serstakliga við atlit at trygd, heilsu, starvsfólkatali og starvsfólkaførleika og harumframt serkønari umsjón.

Dagstovnalóg

- Endamál at menna og menta børnini á fullgóðan hátt
- Starvsfólkabýtið á dagstovnum skal í minsta lagi vera $2/3$ til námsfrøðingatímar

Sosial mentanarligt ástøði

- Menniskja mennist í felagskapinum
- Mennskja lærir ígjøgnum luttøku og samrøðu
- Vit vera ávirkaði av mentanini sum vit eru partur av
- Rúmið hevur týdning fyri hvørjar møguleikar vit hava

• (Ringsmose og Kragh Muller, 2021)

Kombinerað granskingardesign

- Casestudy: Føroyar og hvør einstakur stovnur
- Action research: samstarv við leiðara um dygdarmenning – reflektiún og handling - eftirmeting

Case study: Føroyar

Fleiri case studies: einstakir stovnar

	1	2	3	4	5	samanlíkna
Eygleiðing						
Spurnabløð						
Samrøða						
Reflektión/ Undirvísing						
Samstarv						
Eftirmeting						
Ástøði						

Action research cycle

 Scribbr

Click to enlarge

Action research

- **Gera forkanningar**
- **Samstarv um menning**
- **Fara í dialog og seta kritiskar spurningar til praksis**
- **Uppskot um alternativ til praksis**
- **Handla og dokumentera**
- **Eftirmeta útgangsstøði fyri nýggjari handling**

Organisatiónsmenning

- **Demokratisk luttøka**
- **Samstarv**
- **Leiðarin sum viðgranskari**
- **Reflektiún um praksis**

Dygd

- **Eygleiðing:** organisering – fysískt umhvørvi – relatiókir – spæl og virkseml
- **Spurnabløð:** útbúgving - normering – stödd á stovni v.m.
- **Ymisk skjøl:** arbeiðsskema – námsfrøðiligar ætlanir v.m.
- **Samrøða:** dygd – dygdarmenning – avbjóðingar v.m.
- **Samstarv:** grundað á granskingarúrslit – reflektiún – dygdarmenning
- **Eftirmeting:** broytingar í dygd

Leiðarar um avbjóðingar

- Ov fáir námsfrøðingar
- Dygd ávirkað av hvørji starvsfólk eru
- Leiðari:
- ”vit fiska í sama lítla hylti eftir námsfrøðingum, teir eru ov fáir”
- ”at finna starvsfólk er ein avbjóðing, tað gevur mær eina kenningu av maktarloysi, tí eg fái ikki dekkað húsið, tá fólk eru sjúk, eg kann hjálpa onkra staðni, men ikki allastaðni”

Hvat skulu stovnarnir arbeiða við?

	1	2	3	4	5
Viðurkenning	X		X		
Fólkaraði	X	X			
Organisering	X	X	X	X	X
Innrættan	X	X	X	X	X
Relatiónum	X		X	X	
Virksemi	X		X		
Serligum tørvi	X				X

Munir í dygd

- **Sera góð dygd: 74 börn, passalig mongd av starvsfólki, 13-14 börn á hvørjari stovu, ongin útskipting av starvsfólki, 59 t til serligan tørv**
- **Minni góð dygd: 106 börn, leiðari nógv starvsfólk, 20-26 börn í hvørjari stovu, stór útskiptan av starvsfólki, 192 t til serligan tørv**

Dømi um dygdarmenning

- **Út frá granskingarúrslitum gerast arbeiðs- og reflektiúnsspurningar**
- **1. hvussu kann organiserast betur tá fundir o.a er, soleiðis at nokk vaksin eru til børnini?**
- **2. organisering soleiðis at vaksin eru har sum børnini eru**
- **3. estetisk og innbjóðandi rúm**
- **4. relatiúnir, viðurkenning og barnarættindi**
- **5. aldurssvarandi virksemi**
- **6. tosa við kommunu um ikki at loyva ov nógvum børnum inn**

Nøkur úrslit: eyðkenni

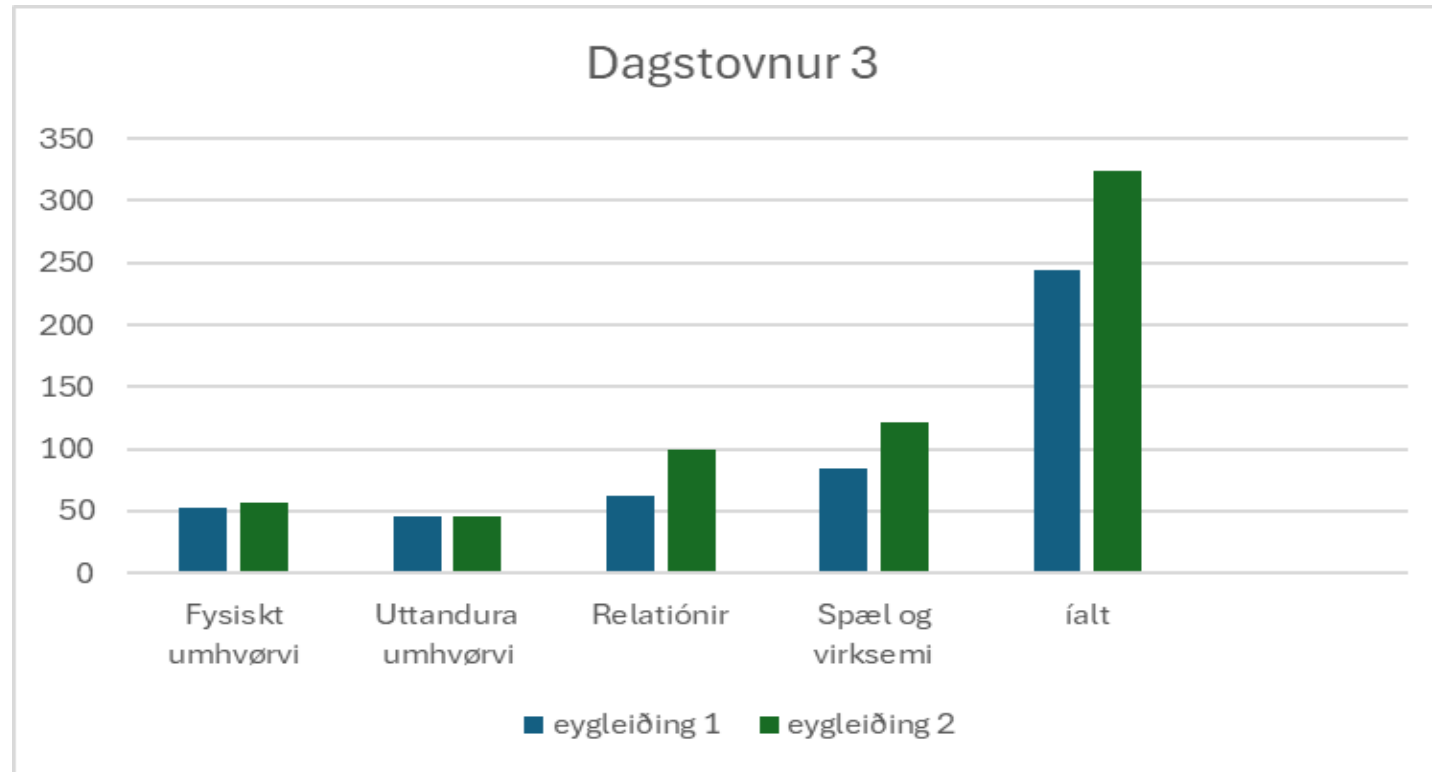
- Stovnarnir ymiskir
- Fundir o.a. ávirka normeringina
- Trýst frá kommununi um at taka fleiri børn inn
- Nógv børn við avbjóðingum
- Nógv starvsfólk til hvønn leiðara

Nøkur úrslit: dygdarmenning

- **Betra um førleikan hjá starvsfólkum**
- **Arbeiða við innandura fysiskum umhvørvi**
- **Arbeiða við organisering**
- **Leiðarin hevur avgerandi týdning fyri dygdina**
- **Samstarv millum granskara og leiðarar kann økja nógv um dygdina**

Frá gransking til dygd

- Dømi um broyting

Takk fyri

Keldur

- Clark, Tom og Foster, Liam og Sloan, Luke og Bryman, Allan (2021). *Bryman's Social Research Methods*. England: Oxford University Press
- Dagstovnalógin (2000) *Løgtingslóg nr. 67 frá 10. maí 2000 um dagstovnar og dagrøkt, sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 45 frá 30. apríl 2018*. Frá: [Lógasavn \(logir.fo\)](https://logir.fo)
- Danmarks evaluerings institut (2017) *Kvalitet i dagtilbud*. From: <https://www.eva.dk/dagtilbud-boern/kvalitet-dagtilbud-pointer-forskning>
- Launsø, Laila-Rieper, Olaf-Olsen, Leif (2021). *Forskning om og med mennesker*. København: Munksgaard
- KORA (2015) *Ledelsesspænd på daginstitutionsområdet – Størrelse, ledelsesstil, faglig kvalitet og trivsel*. Frá 10731_rapport_ledelsessaend.pdf
- OECD (2018) fra: *Building a High-Quality Early Childhood Education and Care Workforce : Further Results from the Starting Strong Survey 2018 | TALIS | OECD iLibrary (oecd-ilibrary.org)*
- Ringsmose, Charlotte (2020) *Perspektiver på kvalitet i dagtilbud*. Aalborg universitet fra: [Perspektiver_p_kvalitet_i_daginstitutioner.pdf \(aau.dk\)](#)
- Stringer, E. T. (2014). *Action Research*. 4. udgave. London: Sage Publications
- Vandebroek, Michel og Lenaerts, Karolien og Beblavý, Miroslav (2018). *Benefits of Early Childhood Education and Care and the conditions for Obtaining them*. Luxembourg: Publications Office of the European Union